

„Apreciam progresul considerabil al țării noastre pe parcursul european și în procesul de transformare democratică. În ultimele șase luni, Republica Moldova a înregistrat evoluții semnificative în mai multe capitole ale screeningului bilateral, proces în care societatea civilă a avut un rol activ prin contribuții valoroase”, a transmis Platforma Societății Civile UE – RM în cadrul celei de-a 15-a reuniuni, desfășurate la 24 martie 2025

La 24 martie 2025, la Chișinău, a avut loc cea de-a cincisprezecea reuniune a Platformei Societății Civile Uniunea Europeană – Republica Moldova, în cadrul căreia s-a adus în discuție progresul înregistrat de autoritățile moldovene pe capitole tematice din cadrul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană precum răspunderea de mediu - cu accent pe un nou cadru pentru Moldova privind prevenirea, remedierea și mecanismele financiare pentru daunele de mediu, drepturile omului și justiție, protecția consumatorilor și a sănătății, dreptul societăților comerciale, politica externă de securitate și de apărare, dar și planul de creștere economică oferit de către UE.

Membrii platformei au apreciat progresele realizate de Republica Moldova în ultimele șase luni în cadrul screeningului bilateral, inclusiv avansul în negocierile pe Capitolele 6, 28 și 31, și încheierea screeningului bilateral pentru politica externă, de securitate și de apărare. Totodată, au salutat ambiția guvernului de a deschide negocierile pe clusterelor 1, 2 și 6 și și-au exprimat speranța că instituțiile europene dispun de suficiente informații pentru a lua o decizie favorabilă. În această perioadă, societatea civilă a fost implicată în consultări privind poziția de negociere pe capitolele din Clusterul I „Valori Fundamentale” și asupra Programului național de Aderare 2025–2029.

În deschiderea evenimentului, Cristina Gherasimov, Viceprim-ministra pentru Integrare Europeană, a spus: *„Deciziile și transformările pe care le facem în țară și care sunt menite să crească nivelul de trai al cetățenilor, le luăm împreună cu societatea civilă, mediul de afaceri și cel academic. Faptul că ne aflăm la jumătatea procesului de screening bilateral și am reușit, în doar 9 luni, să parcurgem primele trei cluster, se datorează contribuției comune depuse în acest sens.”*

Liliana Palihovici, co-președinta Platformei Societății Civile Uniunea Europeană – Republica Moldova, a subliniat: *„Convingerea fermă a reprezentanților societății civile, este că autoritățile din Republica Moldova trebuie în continuare să consolideze mecanismele de consultări publice, asigurând că ele sunt transparente și incluzive, pe tot parcursul procesului legislativ. Ne-am dori ca aceste consultări să fie calitative, cu proiectul documentelor consultate prezentate în termeni rezonabili pentru a fi analizate și a putea contribui. Această solicitare ține nu doar de legislația care reiese din transpunerea celei europene în legislația națională, ci de toată legislația aprobată de guvern și parlament.”*

Un aspect important al reuniunii au fost discuțiile pe marginea planului de creștere economică al Moldovei, un instrument financiar crucial pentru dezvoltarea economică anunțat de către Comisia Europeană. Planul, **care are o valoare de 1,9 miliarde de euro**, este format din granturi și împrumuturi și a fost aprobat de Parlamentul European pe 11 martie 2025.

Julda Kielyte, lideră de echipă a portofoliului de creștere competitivă și incluzivă al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a menționat *„Planul de creștere al Republicii Moldova este cel mai mare pachet de sprijin al UE de la independența Republicii Moldova. Acesta este conceput pentru a accelera creșterea economică, convergența socio-economică și reformele fundamentale și structurale pe calea Moldovei către aderarea la UE. Planul de creștere este, de asemenea, pentru a sprijini accesul Moldovei la Piața unică a UE, chiar înainte de aderarea la UE. De asemenea, fondurile UE ar putea*

acționa ca catalizator suplimentar de la instituțiile financiare și să stimuleze investițiile internaționale în sectorul privat. Creșterea Moldovei ajută țara să dezvolte o economie puternică, productivă și durabilă.”

„Avem o șansă istorică oferită de UE. Obiectivul nostru este să valorificăm cât mai eficient și rapid Planul de Creștere a Republicii Moldova în valoare de 1,9 miliarde de euro. Agenda de Reforme este viziunea noastră comună pentru o țară modernă, competitivă ancorată în valorile europene”, a susținut Mihaela Gorban, secretar general adjunct al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

În contextul planului de creștere economică, Adrian Lupușor, director executiv, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a accentuat faptul că acest suport enorm poate face diferența pentru țara noastră dacă vor fi investiți în mod eficient, în acest sens, este important ca această facilitate să asigure tranziția către un nou model de creștere economică, bazat pe valoare adăugată și productivitate, luând în considerație faptul că am avut în 2024 o stagnare economică de 0,1%, ceea ce denotă faptul că modelul actual de creștere economică și-a epuizat potențialul.

De asemenea, în cadrul reuniunii membrii platformei au mai subliniat câteva recomandări pe marginea Planului de Creștere economică, și anume:

- să sprijine Republica Moldova să își dezvolte sectorul energetic, punând accentul în principal pe infrastructură de energie electrică, sursele regenerabile de energie și eficiența energetică, pentru a elimina expunerea acestora la șantajul energetic practicat de Rusia și a promova agenda de decarbonizare;
- să încurajeze investițiile private în cercetare și inovație;
- să contribuie la eficientizarea programelor statului de recalificare a șomerilor;
- planul ar trebui să sprijine dezvoltarea pieței naționale de obligațiuni corporative și municipale, a fondurilor de pensii private și a bursei de valori naționale, precum și integrarea acestora pe piața europeană;
- consolidarea măsurilor de protecție a mediului, finalizarea reformei justiției, susținerea dezvoltării sustenabile a tuturor regiunilor RM, descentralizarea și reforma administrației publice;
- investiția în creșterea calității produselor și a protecției consumatorului, reprezintă doar o parte din recomandările propuse de organizațiile societății civile din Moldova în procesul de consultare organizat de Comitetul Economic și Social European (CESE). Mai multe recomandări pe marginea planului sunt disponibile în cadrul declarației comune disponibilă integral [aici](#).

În acest context, membrii platformei au făcut apel la **consolidarea capacității Moldovei de a absorbi în mod eficient sprijinul financiar**. În această privință, **este esențială îmbunătățirea substanțială a calității guvernancei în sectorul public**, în special în instituțiile publice care gestionează și vor gestiona resursele financiare ale UE, au susținut aceștia.

În cadrul reuniunii, membrii platformei au remarcat și **salutat, în mod special, includerea Republicii Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA)**, care va aduce beneficii concrete pentru cetățenii și întreprinderile moldovenești.

La fel, și-au exprimat aprecierea și față de **progresele înregistrate în alinierea la politicile UE de mediu și de climă**, recunoscând totodată că mai sunt de făcut o muncă semnificativă pentru a îndeplini standardele UE.

Totodată, **membrii platformei au reiterat apelul către autorități și toate părțile interesate să susțină înființarea unui Consiliu Economic și Social în Republica Moldova** și să aloce acestui Consiliu un buget adecvat.

Un alt aspect important pe care l-au solicitat membrii de la autorități este ca Republica Moldova să își dezvolte în continuare sectorul energetic, cu accent pe infrastructura electrică, sursele regenerabile și eficiență energetică, pentru a elimina expunerea la șantajul energetic rusesc și pentru a promova agenda de decarbonizare.

În ceea ce privește legislația muncii și piața muncii, **aceștia îndeamnă autoritățile moldovenești să transpună Directiva UE 2022/2041 privind salariile minime** adecvate pentru cei 80% dintre lucrătorii acoperiți de contractele colective. Totodată, membrii li se solicită să adopte, de urgență, Hotărârea Guvernului de stabilire a etapelor reexaminării salariului minim pentru perioada 2026-2028.

Drept rezultat al dezbaterilor, **membrii Platformei Societății Civile Uniunea Europeană – Republica Moldova au adoptat o declarație comună** prin care a inclus concluziile cheie ale dezbaterilor și un șir de recomandări strategice pentru accelerarea reformelor necesare în procesul de integrare europeană.

Declarația integrală adoptată în cadrul reuniunii poate fi accesată pe link: <https://bit.ly/4cgXPSu>

Evenimentul a reunit parlamentari, oficiali europeni, reprezentanți ai Guvernului Republicii Moldova, diplomați și reprezentanți ai societății civile din Moldova.

Platforma Societății Civile Uniunea Europeană – Republica Moldova a fost creată în baza articolului 442 al Acordului de Asociere și este formată din reprezentanți ai societății civile din UE, inclusiv membri ai Comitetului Economic și Social European și din reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova și constituie un forum pentru întâlnire și schimb de opinii referitoare la subiecte ce țin de implementarea Acordului de Asociere, provocările de dezvoltare ale Republicii Moldova.

Cea de-a cincisprezecea reuniune a Platformei Societății Civile Uniunea Europeană – Republica s-a desfășurat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, care este implementat de către Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova.

Pentru alte detalii adiționale ne puteți contacta pe e-mail la adresa: inga@expert-grup.org, persoană de contact, Agachi Inga, manager comunicare, Expert-Grup.